

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 129/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Tiborom Sanákom, Námestie SNP 2, Trnava, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo 138/2022 z 30. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo 138/2022 z 30. septembra 2022 **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 3. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Cdo 138/2022 z 30. septembra 2022 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Sťažovateľ navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť, vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a zároveň odložiť vykonateľnosť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľovi v procesnom postavení žalovaného Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 29 C 31/2017 z 27. marca 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uložil povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou. Predmetom dobrovoľnej dražby mal byť v žalobe špecifikovaný rodinný dom spolu

s príslušnými parcelami. Okresný súd zároveň zamietol žalobu v časti určenia, že záložné právo neexistuje, a nárok na náhradu trov konania nepriznal ani jednej zo strán.

3. O podanom odvolaní sťažovateľa rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 23 Co 166/2019 z 25. mája 2020 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil.

4. Sťažovateľ proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) až c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). V rámci namietanej vady zmätočnosti sťažovateľ namietal, že okresný súd nevykonal navrhované dôkazy, v dôsledku čoho rozhodol na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu. Vo vzťahu k dovolaniu podľa § 421 CSP sťažovateľ tvrdil, že v jeho veci bolo rozhodnuté na základe nesprávneho právneho posúdenia.

5. Najvyšší súd dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP pripustil, no túto časť dovolania zamietol ako nedôvodnú a časť dovolania o nesprávnom právnom posúdení vyhodnotil ako neprípustnú, preto dovolanie ako celok podľa § 448 CSP zamietol.

Vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti najvyšší súd v napadnutom rozsudku uviedol, že súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku, s ktorým sa následne stotožnil aj odvolací súd, náležitým spôsobom vysvetlil, prečo nepristúpil k vykonaniu navrhovaných dôkazov. V tejto súvislosti najvyšší súd upriamil pozornosť sťažovateľa konkrétne na body 50 a 51 rozsudku okresného súdu. Najvyšší súd ďalej poukázal na to, že *„Prieskum skutkových zistení zo strany dovolacieho súdu spočíva iba v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdenej veci nezistil.“*

V súvislosti so sťažovateľovým dovolaním podľa § 421 CSP najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku zhrnul podmienky prípustnosti takého dovolania a uviedol: *„Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd...“* Napokon túto časť dovolania najvyšší súd ako neprípustnú odmietol, čo odôvodnil tým, že *„Z dovolania žalovaného dovolací súd ani výkladom nezistil, akú právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, mal odvolací súd vyriešiť nesprávne. Sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu zhodnými so závermi súdu prvej inštancie v bodoch 5.12, 5.13, 5.14, 5.16 až 5.21 a 6.2 dovolania žalovaného alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci však významovo nezodpovedá*

kritériám pre vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu uvedeným v § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.“.

II. Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje, že v konaní pred všeobecnými súdmi namietal nedôvodnosť žaloby, pretože skutočnosti uvádzané žalobkyňou sa nezakladali na pravde, dôkazy nesvedčili v jej prospech a nepreukazovali dôvodnosť jej nároku. Sťažovateľ tiež namietal, že konajúce súdy svojvoľne vyhodnotili skutkový stav, k dokazovaniu pristúpili formalisticky, teda nevykonali navrhnuté alebo potrebné dôkazy na objasnenie veci.

7. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu považuje za vnútorne rozporný, „... *keďže Najvyšší súd uvádza, že na jednej strane nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery Krajského súdu, pretože je viazaný zisteným skutkovým stavom, a zároveň uvádza, že má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.*“ Sťažovateľ je presvedčený, že pokiaľ by všeobecné súdy aplikovali pravidlá dokazovania upravené Civilným sporovým poriadkom, museli by nevyhnutne dospieť k opačným záverom ako k tým, ktoré uviedli v odôvodneniach svojich rozhodnutí, teda že medzi stranami nebolo sporné, že v rodinnom dome, o ktorého dobrovoľnú dražbu ide, býva žalobkyňa spolu s ďalšími rodinnými príslušníkmi. V tejto súvislosti sťažovateľ tvrdil, že žalobkyňa v čase celého súdneho konania rodinný dom na bývanie nevyužívala, čo bolo z hľadiska predmetu sporu kľúčovou okolnosťou, ktorej dokazovanie však všeobecné súdy odmietli.

8. Vo vzťahu k odmietnutiu dovolania podľa § 421 CSP sťažovateľ kritizoval najvyšší súd, že jeho tvrdenie o nevymedzení dovolacieho dôvodu je výsledkom nesprávneho právneho posúdenia prípustnosti dovolania. Podľa názoru sťažovateľa svojím dovolaním nastolil otázku právneho posúdenia správnosti vykonaného dokazovania a správnosti právneho posúdenia skutkového stavu, ktorý vychádzal z vykonaného dokazovania.

9. V závere ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhol odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu. Tento návrh sťažovateľ odôvodnil hroziacou bližšie nešpecifikovanou závažnou ujmom.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie o porušení práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorým bolo sťažovateľovo dovolanie

zamietnuté. Ťažisko námietok sťažovateľa spočíva v tvrdení, že všeobecné súdy dostatočne nezistili skutkový stav v jeho veci, pretože nevykonali navrhnuté dôkazy.

11. Ústavný súd považuje za vhodné na úvod zrekapitulovať niektoré okolnosti prípadu. Úverovou zmluvou z 21. septembra 1993 uzavretou medzi [REDAKOVANÉ] a vtedajšou Slovenskou poľnohospodárskou bankou, a. s., bol [REDAKOVANÉ] poskytnutý krátkodobý úver vo výške 500 000 Sk s 19,6 % ročným úrokom. Úver bol zabezpečený nehnuteľným majetkom patriacim rodičom žalobkyne manželom [REDAKOVANÉ] (a zároveň rodičom manželky žalovaného). Keďže [REDAKOVANÉ] úver nesplácal, boli k ručiteľskej povinnosti vyzvaní bankou rodičia žalobkyne, ktorí sa rozhodli uhrádzať dlh za [REDAKOVANÉ] z vlastných prostriedkov, aby zabránili uplatneniu záložného práva v prospech banky. Dlh rodičia žalobkyne splácali podľa svojich finančných možností asi 7 rokov a splatili väčšiu časť istiny. Rodičia žalobkyne žiadali banku o odpustenie uhradenia úrokov, keďže už boli v dôchodkovom veku. Napokon po vyjednávaniach bola pohľadávka banky odplatenou zmluvou z 27. marca 2003 za sumu 50 000 Sk postúpená na sťažovateľa spolu so záložným právom na nehnuteľnostiach vo vlastníctve rodičov žalobkyne. Aktuálnou väčšinovou spoluvlastníčkou nehnuteľností je žalobkyňa vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu 10/12 k celku, ktoré nadobudla v dedičskom konaní po svojom otcovi a tiež darovacou zmluvou od svojej matky, o ktorú sa žalobkyňa stará. Spoluvlastnícky podiel 1/12 vlastní sestra žalobkyne a manželka sťažovateľa a ďalšia sestra žalobkyne v podiele 1/12.

12. Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvoinštančného, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. IV. ÚS 350/09, II. ÚS 809/2016).

13. Okresný súd i krajský súd rozhodnutie o povinnosti sťažovateľa zdržať sa výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby odôvodnili tým, že založená nehnuteľnosť je obydlím 4 dospelých a 2 maloletých osôb. Z rozsudkov okresného súdu a krajského súdu, ktoré boli prílohou ústavnej sťažnosti, nevyplýva, že by sťažovateľ v súdnom konaní namietal pravdivosť tohto tvrdenia. Z uvedených rozhodnutí všeobecných súdov dokonca ani nevyplýva skutočnosť, že by sťažovateľ navrhoval dôkazy, ku ktorých vykonaniu okresný súd nepristúpil. Naopak, z predmetných rozsudkov vyplýva, že to bola práve žalobkyňa, ktorá navrhla dôkazy, ktorých vykonanie nebolo pripustené, čo aj bolo riadne odôvodnené práve v bodoch 50 a 51 odôvodnenia rozsudku okresného súdu (napokon na to poukázal aj najvyšší súd). Okresný súd konštatoval, že sťažovateľ v konaní predložil početné listinné dôkazy, ktoré boli podkladom na rozhodnutie. Okresný súd a následne odvolací súd sa vysporiadali s tvrdeniami sťažovateľa o procesnom spoločensťve na strane žalobkyne, odôvodnili rozsah uloženej povinnosti vo vzťahu k existencii záložného práva ako takého, ako i k vplyvu konania vedeného medzi stranami o existencii záložného práva k predmetnej nehnuteľnosti.

14. Vo vzťahu k časti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že najvyšší súd jasne deklaroval spôsob, akým môže z hľadiska dovolacieho prieskumu pristúpiť k otázkam týkajúcim sa vykonaného dokazovania. V tomto aj ústavne udržateľným spôsobom odôvodnil, že sťažovateľom namietané nevykonanie dôkazov nie je možné považovať za vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Navyše ani z rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu nevyplýva, že by sťažovateľ sám navrhoval dôkazy, ktoré by vykonané neboli. V bode 7 rozsudku okresného súdu je síce uvedené, že sťažovateľ navrhol výsluch niektorých vo veci zainteresovaných osôb, avšak od ich výsluchu sám upustil. Napokon ani z ústavnej sťažnosti nevyplýva, aké dôkazy preukazujúce tvrdenia sťažovateľa, že nehnuteľnosť nie je obydľím žalobkyne a jej rodinných príslušníkov, boli v konaní navrhnuté a zároveň neboli vykonané, a preto sťažovateľove námietky o nevykonaní dokazovania považuje ústavný súd za neopodstatnené.

15. Z obsahu napadnutého rozsudku týkajúceho sa namietanej vady zmätočnosti vyplýva, že najvyšší súd preskúmal rozsudky okresného súdu a krajského súdu a ich odôvodnenia v nadväznosti na sťažovateľom uplatnený dovolací dôvod a tento aj riadne vyhodnotil.

Ústavný súd na základe uvedeného zdôrazňuje, že právny záver najvyššieho súdu v dotknutej časti napadnutého rozsudku nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010).

16. Vo vzťahu k dovolaniu podľa § 421 CSP najvyšší súd konštatoval, že sťažovateľ nevymedzil žiadnu právnu otázku, ktorá by mohla byť predmetom prieskumu dovolacieho súdu a na tomto základe túto časť dovolania odmietol ako neprípustnú.

Sťažovateľ však pred ústavným súdom tvrdí, že v rámci dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP najvyšší súd buď nepochopil, čo je právna otázka, alebo k nej pristúpil striktno formalisticky a za súčasného ignorovania podstatných skutočností. Aj v tejto súvislosti ale dôvodil a trval na nesprávnych skutkových záveroch súdov nižších inštancií.

17. Ústavný súd zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 335/2020). Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých splnenia civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred príslušným súdom vrátane dovolacích konaní, v ktorých sa (popri všeobecných procesných podmienkach) uplatňujú aj ďalšie, osobitné procesné podmienky dovolacieho konania.

18. Právo na prístup k súdu nemá absolútny charakter a môže podliehať obmedzeniam zo strany štátu (m. m. III. ÚS 275/2018). Takýmto obmedzením sú aj § 420 a § 421 CSP, ktoré vymedzujú

prípady, keď je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok.

19. Ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok najvyššieho súdu a konštatuje, že najvyšší súd veľmi jasne, zrozumiteľne a ústavne udržateľným spôsobom vyhodnotil sťažovateľom nastolené otázky vo vzťahu k prípustnosti dovolania. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06), čo sa v prípade sťažovateľa nestalo.

20. V danom prípade sa najvyšší súd neodmietol zaoberať mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľa, ktorým napadol rozsudok krajského súdu, jeho dovolanie riadne preskúmal, no keďže dôvody zakladajúce dôvodnosť [časť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP], resp. prípustnosť (časť dovolania podľa § 421 CSP) nezistil, následne sformuloval svoj právny záver o zamietnutí podaného mimoriadneho opravného prostriedku a rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu Civilný sporový poriadok prostredníctvom § 448 CSP vyslovene umožňuje.

21. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd zastáva názor, že niet relevantnej spojitosti medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv sťažovateľa, a preto ústavnú sťažnosť ako celok odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

22. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti navrhoval odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu.

Podľa § 129 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu hrozila závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom.

23. Jedným z nevyhnutných predpokladov na pozitívne rozhodnutie o návrhu na odklad vykonateľnosti ústavnou sťažnosťou napadnutého rozsudku je prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, teda aspoň potenciálna možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa napadnutým rozhodnutím orgánu verejnej moci v meritórnom náleze ústavného súdu a s tým spojený predpoklad zrušenia napadnutého rozsudku z dôvodu jeho protiústavnosti.

24. Tento základný predpoklad použitia predmetného inštitútu v prípade odmietnutia sťažnosti pri predbežnom prerokovaní naplnený nie je. V prípade odmietnutia ústavnej sťažnosti už pri predbežnom prerokovaní (v danom prípade pre zjavnú neopodstatnenosť, pozn.) neprichádza teda odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu do úvahy.

25. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd rozhodol výrokom 2 tohto uznesenia tak, že návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu nevyhovelo.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu